

Prologus in eplis Canonicas

Contradicentibus autem iudeis coactus sum appellare cesarem: non quasi gentem meam habens aliquid accusare. Propter hanc igitur causam rogavi vos videre et alioquin. Propter speciem enim istius catene hac circumdatus sum. At illi dixerunt ad eum. Nos neque litteras accepimus de te a iudea: neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut locutus est quid de te malum. Rogamus autem a te audire quod sentis. Nam de secta a hac notum est nobis: quod ubique ei tradidit. Cum constitissent autem illi die venerunt ad eum in hospitium plurimi: quibus proponebat testificans regnum dei: suadensque eis de iesu ex lege moysi et prophetis a mane usque ad vesperam. Et quaedam credebant his quae dicebantur: quaedam vero non credebant. Cumque invidiam non essent sentientes: discedebant dicente paulo unum vobis. Quia bene spiritus sanctus locutus est per esaiam prophetam ad presentes vestros dicens. Vade ad populum istum et dic. Aure audietis et non intelligetis: et visus vobis videbitis et non perspicietis. Incrassatum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos cooperaverunt: ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intelligent: et convertantur et sanentur. Notum igitur sit vobis quoniam gentibus missum est bene salutare dei: et spiritus sanctus audiet. Et cum haec dixisset exierunt ab eo iudei multam habentes inter se questionem. Mansit autem biennio toto in suo conductu: et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum predicans regnum dei et docens quae sunt de domino iesu christo cum omni fiducia sine prohibitione.

Explicit liber actuum apostolorum. Incipit prologus in septem epistolas canonicas.

Non ita est ordo apostolorum grecos qui integre sapienter fidemque recte sectantur epistolarum septem: quae canonicae nuncupantur sicut in latinis codicibus inveniuntur ut quae petri est prima in ordine apostolorum: prima sint etiam eius epistole in ordine ceterarum. Sed sicut euangelistas dudum ad veritatis lineas correximus: ita has proprio ordini deo iuvante reddidimus. Est enim prima earum una Jacobi: due Petri tres Iohannis et iude una. Quae si sic ab eis digestae sunt ita quae ab interpretibus fideliter in latinum verterentur eloquium: nec ambiguitate legitur faceret: nec sermonum sese varietas impugnet: illo precipue loco ubi de unitate trinitatis in prima iohannis epistola positum legitur: in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate cooperimus trium tamen vocabula: hoc est aqua sanguinis et spiritus in ipsa sua editione ponentibus: et patris ubique ac spiritus testi monium omittentibus: in quo maxime et fides catholica roboratur: et patris et filii et spiritus sancti: una divinitatis suba comprobatur. In ceteris

in epistolis quibus a nostra aliorum distet editio: lectoris prudentie derelinquo. Sed tu homo christi custodiam dum a me impensis scripturae veritate in quibus mea quodammodo senectutem iudorum dentibus corrodam exponis quae me falsarium corruptoremque sanctarum pronunciant scripturarum. Sed ego in tali ope nec emulorum meorum invidiam pertimesco: nec sanctae scripturae veritatem poscentibus denegabo.

Explicit prologus in septem epistolas canonicas. Incipit argumentum in easdem.

Jacobus: petrus: iohannes: et iudas septem epistolas ediderunt tamen mysticas quae succinctas et breves pariter ac longas: breves in verbis: longas in sententiis: ut rarus sit qui non in earum cecutiat lectione.

Explicit argumentum in septem epistolas canonicas. Incipit argumentum in epistolam canonicam beati Jacobi apostoli.

Jacobus apostolus sanctum instruit clericum de cultura celestium preceptorum et regula catholice obsequantiae: et de invidie patientie maiestate et de revelatione plurimorum: et de mendatio magistrorum.

Explicit argumentum. Incipit epistola canonica beati Jacobi apostoli. Capitulum I

Jacobus dei et domini nostri iesu christi servus duodecim tribuum que sunt in dispersione: salutem. Omne gaudium exultimate fratres mei cum in temptationibus varias incideritis: scientes quod probatio fidei vestre patientiam operatur. Quia si opus perfectum habeat: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Si quis autem vestrum indiget sapientia postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non impropertat: et dabit ei. Postulet autem in fide nihil hesitans. Qui enim hesitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur. Non aestimet homo ille qui accipiat aliquid a domino. Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. Sicut autem frater humilis in exaltatione sua: dives autem in humilitate sua: quoniam sicut flos feni transibit. Exortus est enim sol cum ardore: et arefecit fenu et flos eius decidit: et decor vultus eius deperijt. Ita et dives in itineribus suis marcescet. Bonus vir qui suffert temptationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite: quam repro misit deus diligentibus se. Nemo cum temptatus fuerit: quoniam a deo temptatus. Deus enim in temptatorum malus est. Ipse autem neminem temptat. Unusquisque suo temptatus a concupiscentia sua: abstractus et illectus

Esate. 6.
Mat. 13. b.
Mar. 4. b.
Luc. 8. b.
Joh. 12. f.

Docet sapienter temptationibus resistere dicens deus dei nec esse temptatorem ac auctorem peccati arguerit ac quietescere eam audiendo accipere adimpledo. Ibo. 5. a. Ibo. 10. c. 2. Cor. 8. b.

Ecc. 14. Esai. 40. 1. Pr. 1. d. Job. 5.

Deinde ꝑcupia cũ ꝑcepit parit pctm̄: peccatū vō cũ ꝑsummatū fuerit generat mortem. Nolite itaq; errare fratres mei dilectissimi. Sine datū optimū ꝛ oē donū ꝑfectū desursum est descendēs a ꝑreluminū: apud quez nō ē trāsmutatio: nec vicissitudis obumbratio. Volūtarie em̄ genuit nos ꝑbo veritatis vt simꝑ initiū aliqꝫ creature eiꝫ. Scitis fratres mei dilectissimi ¶ Sit at ꝛ oīs hō vclor ad audiendū: tardus aut̄ ad loquendum: et tardus ad irā. Ira em̄ viri iusticiāz dei non opaf ¶ Propter qđ abijciētes oēm immunditiā ꝛ abundantā malicie: in māsfuetudine suscipite insitū ꝑbū: qđ pōt saluare aīas vestrāz ¶ Estote at̄ factores ꝑbi ꝛ n̄ auditores tm̄ fallētes vosmetipos. qꝫ si qđ auditor est ꝑbi ꝛ nō factor h̄ compabit viro ꝑsideranti vultū natiuitatis sue in speculo. Considera vit em̄ se ꝛ abijt: ꝛ statū oblitꝫ est qual fuerit ¶ Qui aut̄ ꝑspexerit in lege ꝑfecte libertatis et ꝑmāserit in ea nō auditor obliuiosus factus ē factor opis: h̄ btūs i facto suo erit ¶ Si qđ autē putat se religiosum esse nō refrenās linguā suā h̄ seducens cor suū. hꝫ vana est religio. Religio mūda ꝛ imaculata apud deū ꝛ ꝑrem. hec est: visitare pupillos ꝛ viduas in tribulātōne eozꝫ: ꝛ imaculatū se custodire ab hoc seculo.

H Ratres mei: nolite in ꝑsonarū acceptione h̄re fidē dñi n̄si ihu xpi glorie. Item si introierit in ꝑuentū v̄m vir aureū annulū bñs in veste cādida. introierit aut̄ ꝛ paup̄ in sordido habitu: ꝛ intēdat in eum qđ indurꝫ est veste ꝑclara ꝛ dixerit ei: tu sede h̄ bñ. paup̄ aut̄ dicat. tu sta illic. aut sede sub scabello pedū meozꝫ. nōne iudicat apđ vosmetipos. ꝛ facti estis iudices cogitationum iniqꝫrū: Audite fratres dilectissimi. Nonne deꝫ elegit paupes in h̄ mōdo diuites in fide ꝛ heredes regni: qđ repromisit deꝫ diligētibꝫ se: Vos aut̄ ex honorastis paupem. Nonne diuites ꝑ potētiā oppmūt vos ꝛ ipi trahūt vos ad iudiciā: Nonne ipi ꝑlaspemāt bofnū nomē qđ iuocatū ē sup vos: Si tñ legē ꝑficitis regalē v̄m scripturas ¶ Diliges ꝑximū tuū sic teipm̄. bñ facit ¶ Si aut̄ ꝑsonā accipit ꝑctm̄ opami. redarguti a lege qđi trāsgressores. Quicūq; aut̄ totā legem suauerit. offendat aut̄ in vno factus est oim reꝫ. Qui enim dixit: nō mechaberis dixit ꝛ nō occides. ¶ Si nō mechaberis: occides aut̄: factꝫ es trāsgressor legis ¶ Sic loq̄mi ꝛ sic facite: sicut ꝑ legē libertatis incipiētes iudicari. Iudiciū ei sine misericordia illi: qđ nō facit misericordiā. Superexaltat aut̄ misericordia iudiciū. Quid ꝑderit ꝛres mei si fidē qđ dicat se h̄re: opa at̄

nō habeat: Nunqđ poterit fides saluare eū Si autē frater ꝛ soror nudi sint: ꝛ indigeant victu q̄tidiano: dicat aut̄ aliqđ ex vob̄ illis in pace calefacimi ꝛ saturami: nō dederitis aut̄ eis qđ necessaria sunt corꝑi: qđ ꝑderit Sic ꝛ fides si nō habeat opa: mortua est i semetip̄a. Sed dicet qđ Tu fidē habes: ꝛ ego opa habeo. Ostende mihi fidē tuā sine operibus: ꝛ ego ostendā tibi ex opibꝫ fidē meāz Tu credis qm̄ vnꝫ est deus: bñ facis. Et demones credūt ꝛ ꝑtremiscūt. Vis aut̄ scire o hō inanis: qm̄ fides sine operibus ociosa ē. Abraam ꝑaf noster nōne ex opibꝫ iustificatus est offerēs ysaac filiū suū sup altare: Videtis qm̄ fides coopabat opibꝫ illiꝫ: ꝛ ex operibus fides ꝑsummata est: Et supleta ē scriptura dicēs. ¶ Credidit abraā deo ꝛ reputatum est illi ad iusticiā: ꝛ amicꝫ dei appellatꝫ est. Videtis qm̄ ex opibꝫ iustificat hō: ꝛ nō ex fide tm̄. ¶ Silr ꝛ raab mētrix: nōne ex opibus iustificata ē suscipiēs nūcios ꝛ alia viaticiens. Sicut em̄ corpus sine spū mortuū est: ita fides sine opibus mortua est.

Nolite plures magistri fieri fr̄es mei. Sciētes qm̄ maius iudiciū sumitis. In multis em̄ offendimus oēs. Si qđ in verbo nō offendit: hic ꝑfectus est vir. Potest etiam freno circūducere totū corꝑꝫ. Si autē equis freno in ora mittimus ad consentiendū nobis omne corpus illoꝫ. circūferimus. Et ecce naues cum magne sint ꝛ aētis validis minētur: circūferunt autē a modico gubernaculo vbi impetus dirigētis voluerit. Ita ꝛ lingua modicū qđem membrū est ꝛ magna exaltat. Ecce quārꝫ ignis qđ magnam siluam incendit. Et lingua ignis est: vniuersitas iniquitatis. Lingua constituit in membris nostris que maculat totū corꝑꝫ ꝛ inflammat rotā natiuitatis nostre inflāmata a gehenna. Omnis em̄ natura bestiarū ꝛ volucrū ꝛ serpentū ꝛ ceterozꝫ domantur ꝛ domita sunt a natura humana: linguā aut̄ nullus hominū domare potest. Inquietum malū plena veneno mortifero. In ip̄a benedicimus deū ꝛ patrē: ꝛ in ip̄a maledicimus homies qđ ad imaginem ꝛ similitudinem dei facti sunt. Ex ip̄o ore ꝑcedit bñdictio ꝛ maledictio. Nō oportet fratres mei hec ita fieri. Nunqđ fons de codē forāmie emanat dulcem ꝛ amaram aquā. Nunqđ potest fratres mei ficus vvas facere: aut vitis ficꝫ. Sic neq; salsa dulcē potest facere aquā. Quis sapiens ꝛ disciplinatꝫ inf̄ vos: Ostēdat ex bōa ꝑuersatione operationē suā in māsfuetudine sapie. ¶ Si zelū amarū habetis: ꝛ ꝑtentiōes sint in cordibꝫ v̄ris: nolite gloriari ꝛ menda

Ec 5

ꝑw. 17.
Ecc. 17.
a. 12.
Eph. 5. a.
Ecc. 5. a.

ꝑbo. 2. c.
Mat. 7. g.
1. Clre. 7.
Actu. 1. 3.

ꝑbo. 1. 9.
ꝑbo. 3. a.
ꝑbo. 4. a.

Leu. 19.
Leu. 19.
ꝑbo. . . b.
Eph. 6. b.
Col. 3. d.
Actu. 10. c.
1. ꝑe. 1. c.
ꝑ. 1. d.

ꝑbo. 1. 9.
ꝑbo. 3. a.
ꝑbo. 4. a.

ꝑbo. 2.

ꝑbo. 1. 9.
ꝑbo. 3. a.
ꝑbo. 4. a.
ꝑbo. 2.
ꝑbo. 1. 9.
et. 2. 7.

ꝑbo. 2.

ꝑbo. 1. 9.
ꝑbo. 3. a.
ꝑbo. 4. a.
ꝑbo. 2.
ꝑbo. 1. 9.
et. 2. 7.

Epistola

Bces esse aduersus veritatē. Nō est em̄ ista sapi-
entia desursum descendens a patre luminū :
s̄ terrena aialis diabolica. **U**bi em̄ zelus et
p̄tentio: ibi incōstantia et om̄e opus p̄uauz
Que aut̄ desursum est sapia: p̄mū q̄dem pu-
dica est: deinde pacifica: modesta: suadibilis
bonis p̄sentiens: plena misericordia et fructi-
bus bonis: iudicās sine simulatiōe. **F**ruct̄
aut̄ iusticie in pace seminat̄ faciētib̄ pacē.

A **U**nde bella et lites in vob̄: **N**ō
ne ex concupiscentijs v̄ris q̄ militāt
in mēbris v̄ris: **C**oncupiscitis et nō
habetis: occiditis et zelatis: et nō potest̄ ad-
pisci. **L**itigatis et belligeratis et nō habetis
pp̄t̄ qd̄ nō postulat̄. **P**etit̄ et nō accipit̄: eo q̄
male petatis: vt̄ i concupiscēt̄ijs v̄ris inuati
Adulteri: nescitis q̄ amicitia huius mūdi
iūmicia est dei: **Q**uicūq̄ ḡ voluerit amicus
putatis q̄ inanis scriptura dicat ad inuidiā
p̄cupiscit sp̄s q̄ habitat in vob̄: **M**aiorez
aut̄ dat̄ ḡ am. **P**ropter qd̄ dicit. **D**eus sup̄
bis resistit: humilibus aut̄ dat̄ ḡ am. **S**ub-
din̄ ḡ estote deo: resistite aut̄ diabolo: et fugi-
et a vobis. **A**ppropiate deo: et appropinqua-
bis vob̄. **E**mūdate man̄ peccatores: et puri-
ficate corda duplices animo. **S**eri estote
et lugete et plorate risus vester in luctū p̄uer-
tatur et gaudiū in merore. **H**umiliamini in
p̄spectu dñi: et exaltabit vos. **N**olite detra-
here alterutrū fratres mei. **Q**ui detrahit fra-
tri: aut̄ q̄ iudicat fratrem suū: detrahit legi et
iudicat legē. **S**i autē iudicās legē: nō es fa-
ctor legis sed iudex. **A**n̄ est em̄ legislator et
iudex: q̄ pōt̄ p̄dere et liberare. **T**u aut̄ q̄ es
q̄ iudicās primū tuū: **E**cce nūc q̄ dicit̄: ho-
die aut̄ crastino ibim̄ in illā ciuitatē: et facie-
mus ibi qd̄ dē annū et mercabimur: et lucrū fa-
ciemus: q̄ ignoratis qd̄ erit i crastinū. **Q**ue
est em̄ vita v̄ra: **V**apor est ad modicum pa-
rens: et deinceps exterminabit̄ p̄ eo vt̄ dica-
tis: s̄ dñs voluerit: et si vixerim: faciemus
hoc aut̄ illud. **N**ūc aut̄ exultatis in sup̄bijs
v̄ris. **D**is exultatio talis malign̄ est. **S**ciēt̄
igif̄ bonū facere et nō faciēt̄i p̄ctm̄ est illi. **V**

A **H**abete nunc diuites plorate vlulātes
in miserijs vestris que adueniēt̄ vo-
bis. **D**iuitie vestre putrefacte sunt:
et vestimēta vestra a tineis comesta sūt. **A**u-
rum et argentū vestruz eruginauit: et erugo
cor̄ i testimoniū vob̄ erit: et māducabit car-
nes v̄ras sicut ignis. **T**hesaurizastis vobis
irāz in nouissimis diebus. **E**cce merces ope-
rariozum qui messuerunt regiones vestras
q̄ fraudata est a vob̄ clamat: et clamor eoz
in aures domini sabaoth inuouit. **E**pulati

A **H**abete nunc diuites plorate vlulātes
in miserijs vestris que adueniēt̄ vo-
bis. **D**iuitie vestre putrefacte sunt:
et vestimēta vestra a tineis comesta sūt. **A**u-
rum et argentū vestruz eruginauit: et erugo
cor̄ i testimoniū vob̄ erit: et māducabit car-
nes v̄ras sicut ignis. **T**hesaurizastis vobis
irāz in nouissimis diebus. **E**cce merces ope-
rariozum qui messuerunt regiones vestras
q̄ fraudata est a vob̄ clamat: et clamor eoz
in aures domini sabaoth inuouit. **E**pulati

A **H**abete nunc diuites plorate vlulātes
in miserijs vestris que adueniēt̄ vo-
bis. **D**iuitie vestre putrefacte sunt:
et vestimēta vestra a tineis comesta sūt. **A**u-
rum et argentū vestruz eruginauit: et erugo
cor̄ i testimoniū vob̄ erit: et māducabit car-
nes v̄ras sicut ignis. **T**hesaurizastis vobis
irāz in nouissimis diebus. **E**cce merces ope-
rariozum qui messuerunt regiones vestras
q̄ fraudata est a vob̄ clamat: et clamor eoz
in aures domini sabaoth inuouit. **E**pulati

A **H**abete nunc diuites plorate vlulātes
in miserijs vestris que adueniēt̄ vo-
bis. **D**iuitie vestre putrefacte sunt:
et vestimēta vestra a tineis comesta sūt. **A**u-
rum et argentū vestruz eruginauit: et erugo
cor̄ i testimoniū vob̄ erit: et māducabit car-
nes v̄ras sicut ignis. **T**hesaurizastis vobis
irāz in nouissimis diebus. **E**cce merces ope-
rariozum qui messuerunt regiones vestras
q̄ fraudata est a vob̄ clamat: et clamor eoz
in aures domini sabaoth inuouit. **E**pulati

estis sup̄ terrā: et i lurid̄s enutristis corda
vestra. **I**n die occisionis adduxistis et occi-
distis iustū: et non restitit vobis. **P**atiētes
igif̄ estote fratres vsq̄ ad aduentū dñi. **E**c-
ce a zricola expectat̄ p̄ciosum fructum terre
patienter ferēs donec accipiat temporaneū
et serotinū. **P**atientes igif̄ estote et vos et cō-
firmate corda v̄ra: qm̄ aduentus dñi appo-
pinquabit. **N**olite ingemiscere fratres in al-
terutū vt̄ nō iudicemini. **E**cce iudex antea
nuam assistit. **E**xemplū accipite fratres ex
itus mali et longanimitatis et laboris et pati-
entie p̄phetas: q̄ locuti sunt in noie dñi. **E**c-
ce beatificamus eos q̄ sustinuerūt. **S**ufferē-
tiam iob̄ audistis: et finem dñi vidistis: qm̄
misericors est dñs et miserator. **A**n̄ om̄ia au-
tem fratres mei nolite iurare: neq̄ p̄ celū ne-
q̄ p̄ terrā neq̄ aliud quod cūq̄ iuramentuz
¶ **S**it aut̄ s̄mo v̄r̄: est est: nō nō. vt̄ nō sub iu-
dicio decidatis. **T**ristat̄ aut̄ aliq̄ s̄ vestruz
oret equo animo et psallat. **I**nfirmat̄ q̄s in vo-
bis inducat p̄sbyteros ecclie: et orent sup̄ eu-
vnguentes eū oleo in nomine dñi. **E**t ō si
dei saluabit infirmū: et alleuiabit eū dñs: et
si in peccatis sit: remittent̄ ei. **C**ōstitemini er-
go alterutrū peccata vestra et orate p̄ inimicē
vt̄ saluem̄. **M**ultū em̄ valet deprecatio iusti
assidua. **H**elias hō erat siml̄ nob̄ passibilis
et oratiōe orauit vt̄ nō plueret sup̄ terram et
non pluit annos tres et menses sex. **E**t rur-
sum orauit: et celum dedit pluuiam: et terra
dedit fructum suum. **F**ratres mei si quis ex
vobis errauerit a veritate et conuerterit q̄s
eum: scire debet. quoniam qui p̄uertit fecerit
peccatō: ē ab errore vie sue. saluabit animā
a morte. et opit̄ multitudinem peccatozum.

ExPLICIT epl̄a beati Jacobi apostoli.
INCIPIT argumentum in epl̄am beati
Petri primam.

Discipulos saluatoris iuicti to-
to orbe diffusos et pegrinos in
hoc seculo monstrat. et p̄terite
vite penitere suadet. et in nouā
vitam p̄ficere tota cū sollicitu-
dine exhortat̄ simon petrus filius iohannis
puicie gallilee vico bethsaida frater andree
apostoli.

ExPLICIT argumētum. **I**ncipit epl̄a bea-
ti Petri apostoli p̄ma. **C**apitulum I

Petrus apo-
stolus ihu xpi. electis ad
uenis disp̄siois p̄ri gala-
cie capodocie asie et bithy-
nie secundum p̄scentiā
dei patris in sanctifica-

ceptione. ac
propt̄ini cor-
reptionem.

Pro. 24.
Job. 13. c.
1. Ti. 4. c.

Mar. 5. f.
2. Cor. 7. e.
1. Pe. 2. c.

3. Reg. 17.
et. 18.
Lu. 4. d.

A **R**egratulatur
petrus de re-
generatiōe ba-
ptismali. ac
ducit. regene-
ratos ad vite
mūdicā.